

**Konzultace k pojištění vkladů vložených platební institucí,
poskytovatelem platebních služeb malého rozsahu, institucí
elektronických peněz nebo vydavatelem elektronických peněz
malého rozsahu do banky nebo spořitelního a úvěrního družstva
vlastním jménem na účet třetí osoby**

(§ 41f odst. 7 zákona č. 21/1992 Sb. o bankách, ve znění pozdějších předpisů)

***Ministerstvo financí ČR
Odbor Finanční trhy I; oddělení Bankovníctví***

22. června 2018

Cíl konzultace a konzultační proces

Ministerstvo financí v rámci přezkumu platné legislativy ve své působnosti a s odstupem času poté, kdy byla zákonem č. 375/2015 Sb. do zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o bankách“) transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (dále jen „směrnice DGS“), vyhodnocuje mj. i dílčí otázky související s problematikou pojištění vkladů.

Cílem této konzultace je získat názory a náměty účastníků trhu a odborné veřejnosti na pojištění vkladů uložených platební institucí, poskytovatelem platebních služeb malého rozsahu, institucí elektronických peněz nebo vydavatelem elektronických peněz malého rozsahu (dále jen „PI“) u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, a to vlastním jménem na účet třetí osoby (dále jen „peněžní prostředky klientů PI uložené u banky“). Konkrétně je konzultována úprava dle § 41f odst. 7 zákona o bankách.

Výsledky konzultace jsou důležité pro případnou formulaci znění zákona v předmětné oblasti, který by měl novelizovat současný zákon o bankách.

De lege ferenda lze uvažovat tři možné varianty: 1) zachovat stávající stav, tzn. povinné pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky, 2) změnit pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky na dobrovolné (např. podle rozhodnutí PI), nebo 3) peněžní prostředky klientů PI uložené u banky z krytí systémem pojištění vkladů úplně vyjmout.

Vzhledem k výše uvedeným možnostem je pro MF přínosné znát jakékoliv zkušenosti konzultovaných subjektů s uvedenou regulací, a to jak pozitivní, tak negativní.

Lhůta pro vyjádření a kontakt

Tento materiál vychází ze stavu právní úpravy ke dni 1. 6. 2018.

Lhůta pro zasílání připomínek je stanovena do 13. 7. 2018.

Odpovědi na otázky, jakož i další připomínky, je možné zasílat elektronicky na adresu Jaroslav.Kremen@mfc.r.cz, a to ideálně s označením „Konzultace“.

Úvod do problematiky

Pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky je zakotveno v § 41f zákona o bankách. Zákonem č. 375/2015 Sb. byla do zákona o bankách transponována směrnice DGS, která nahradila původní směrnici Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES. Směrnice DGS přinesla určité změny v definici způsobilosti vkladů, a to v čl. 5 odst. 1 obsahujícím výčet vkladů, které jsou ze systému pojištění vkladů vyloučeny. I přesto, že jsou ze systému pojištění vkladů podle čl. 5 odst. 1 písm. d) vyloučeny vklady finančních institucí (tedy i PI) vložené do banky jejich jménem na jejich vlastní účet, zároveň se podle tohoto ustanovení směrnice DGS ze systému pojištění vkladů i nadále nevylučují takové vklady, kde vkladatelem jsou osoby, které nejsou vlastníky vkládaných prostředků. Přestože směrnice DGS explicitně předpokládá nevyloučení těchto vkladů pouze u úvěrových institucí, u kterých je v čl. 5 odst. 1 písm. a) jako u jediného bodu z celkového výčtu vkladů explicitně uveden odkaz na čl. 7 odst. 3 upravující zacházení s vklady, u kterých „*vkladatel nemůže nakládat s částkami uloženými na účtu bez omezení*“, dle výkladu Komise však platí ustanovení v čl. 7 odst. 3 obecně a nikoli pouze pro vklady úvěrových institucí, tedy i pro vklady klientů PI.

Směrnice DGS tak ponechává v případě implementace čl. 5 odst. 1 členským státům jistou flexibilitu s tím, že vklady, které jsou sice evidovány u subjektů dle čl. 5 odst. 1, ale představují majetek zákazníka, nemusí být ze systému pojištění vkladů vyloučeny.

Při transpozici směrnice DGS proto byly v rámci vyhodnocení dopadů regulace (ZZ RIA) vyhodnoceny obě dvě alternativy, tedy jak zahrnutí peněžních prostředků klientů PI uložených u banky do systému pojištění vkladů, tak i jejich úplné vyloučení. Po zvážení všech kladů a záporů pak byla zvolena varianta zahrnout peněžní prostředky klientů PI uložené u banky do systému pojištění vkladů.

Současná právní úprava pojištění vkladů klientů PI u banky

Zahrnutí peněžních prostředků klientů PI uložených u banky je však spojeno s dalšími nezbytnými podmínkami. Podle současné právní úpravy (§ 41f odst. 7 zákona o bankách) je PI povinna oznámit bez zbytečného odkladu písemně bance, že jsou na jejím účtu evidovány peněžní prostředky, které jí uživatelé platebních služeb svěřili k provedení platební transakce nebo proti jejichž přijetí byly vydány elektronické peníze. Dále je PI povinna vést evidenci údajů o vkladateli podle § 41c odst. 3 zákona o bankách. Nesplnění těchto povinností je sankcionováno podle § 36d odst. 3 zákona o bankách.

Pro účely výpočtu výše příspěvku do Fondu pojištění vkladů (dále jen „FPV“) a výše náhrady z FPV se za skutečného vlastníka těchto peněžních prostředků považují uživatelé platebních služeb nebo držitelé elektronických peněz (tedy klienti PI). Náhrada je však vyplacena přímo PI, jejíž závazek vůči jejímu klientovi nadále trvá.

Při určení skutečného vlastníka se vychází z evidence PI k rozhodnému dni. Údaje podle § 41c odst. 3 zákona o bankách je PI povinna předat bance na základě její žádosti do 5 pracovních dnů ode dne obdržení žádosti v případech, kdy nastane rozhodný den podle

§ 41d, nebo při ověřování funkčnosti systému vyplácení náhrad podle § 41n zákona o bankách.

Banka s PI dále sjedná písemně způsob, jakým PI poskytuje bance informace tak, aby banka dostala povinnostem stanoveným tímto zákonem v souvislosti se stanovením výše příspěvku do FPV. Tento přístup bylo nezbytné zvolit při transpozici směrnice DGS z toho důvodu, že oproti předchozí úpravě jsou placeny příspěvky do FPV nikoliv z celkového objemu pojištěných vkladů, ale pouze z krytých vkladů (tj. do výše 100 000 EUR/vkladatel). Nad tuto hranici se již příspěvky neplatí. Vzhledem k tomu, že je vždy potřeba sečíst všechny vklady jednoho klienta u banky (myšleno jak přímo vložené klientem do banky, tak i vklady vložené PI ve prospěch daného klienta do banky), aby bylo možné spočítat výši příspěvků, musí PI přesně identifikovat svého klienta a výši jeho prostředků vložených na účet PI u dané banky. Jedině tak může daná banka splnit svoji informační povinnost vůči České národní bance a současně spočítat objem krytých vkladů.

Výše uvedené podmínky a povinnosti, které souvisí s tím, že jsou peněžní prostředky klientů PI uložených u banky zahrnuty do systému pojištění vkladů, mohou při aplikaci v praxi působit problémy, které nemusely být v době přípravy transpozice směrnice DGS (v plné míře) známy. Proto Ministerstvo financí přistupuje k vyhodnocení stávající právní úpravy. De lege ferenda pak lze uvažovat tři možné varianty:

- A) zachovat stávající stav, tzn. povinné pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky,
- B) změnit pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky na dobrovolné (např. podle rozhodnutí PI), nebo
- C) peněžní prostředky klientů PI uložených u banky z krytí systémem pojištění vkladů úplně vyjmout.

Otázky

1. Jaké jsou Vaše zkušenosti se stávající regulací pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky (§ 41f odst. 7 zákona o bankách), a to jak pozitivní, tak negativní?¹

2. Kterou variantu regulace byste do budoucna preferovali?

A) Zachovat stávající stav, tzn. povinné pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky,

B) změnit pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky na dobrovolné (např. podle rozhodnutí PI), nebo

C) peněžní prostředky klientů PI uložené u banky z krytí systémem pojištění vkladů úplně vyjmout.

Uveďte prosím důvody Vaší odpovědi.

3. Vidíte povinné pojištění peněžních prostředků klientů PI uložených u banky, které je nyní aplikováno v ČR jako tzv. národní diskrece, jako konkurenční výhodu nebo naopak konkurenční nevýhodu, anebo je z hlediska konkurence neutrální?

Uveďte prosím důvody Vaší odpovědi, vč. toho, zda posuzujete dopad na konkurenci mezi bankami (jako příjemci vkladu PI), anebo samotnými PI (jako příjemci peněžních prostředků od svých klientů, které dále jako PI drží u banky).

¹ Vklady PI u banky jsou pro účely otázky myšleny vklady

- platební instituce,
- poskytovatele platebních služeb malého rozsahu,
- instituce elektronických peněz nebo
- vydavatele elektronických peněz malého rozsahu

u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva vlastním jménem na účet třetí osoby podle § 41f zákona o bankách.